

POSTANOWIENIE

Dnia 8 września 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

w sprawie z powództwa S. M., B. N. oraz S. N.

przeciwko Gminie T.

o zobowiązanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 września 2010 r.,

zażaleń powodów

na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 12 kwietnia 2010 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala zażalenia powodów.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2010 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek powodów S. M., B. N. i S. N. o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku tego Sądu z dnia 15 grudnia 2009 r. wraz z uzasadnieniem oraz odrzucił wniosek o doręczenie odpisu powołanego wyroku wraz z uzasadnieniem.

Sąd Apelacyjny ustalił, że termin do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie wyroku z uzasadnieniem upłynął w dniu 22 grudnia 2009 r., zaś powodowie złożyli go dopiero 12 marca 2010 r., w uzupełnieniu uprzednio złożonego w dniu 29 stycznia 2010 r. wniosku o przywrócenie terminu do dokonania wyżej określonej czynności procesowej. Powodowie wniosek o przywrócenie terminu

uzasadniali twierdzeniem, że są ludźmi dobiegającymi 80 lat, chorymi, bez wykształcenia i że nie stać ich na wynajęcie prawnika, oraz tym, że ze względu na ułomność i niewiedzę nie złożyli tego wniosku w terminie, o fakcie wydania wyroku dowiedzieli się zaś w dniu 26 stycznia 2010 r. w rozmowie z burmistrzem Gminy T. Sąd Apelacyjny uznał jednak, że powodowie nie byli i nie są nieporadni, a ich bierne zachowanie w okresie biegu terminu i brak zainteresowania efektem rozprawy apelacyjnej, przy braku obiektywnych przyczyn uniemożliwiających dochowanie terminu, czyni ich wniosek o przywrócenie terminu bezzasadnym i podlegającym oddaleniu. Tym samym, wniosek powodów o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku i jako wniesiony z uchybieniem terminu podlegał odrzuceniu.

Powodowie zaskarżyli powyższe postanowienie w zakresie odrzucenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku wraz uzasadnieniem, wnosząc o jego uchylenie. Jednocześnie zgłosili wnioski o uchylenie postanowienia w przedmiocie oddalenia wniosku o przywrócenie terminu. W tożsamyh zażaleniach powodowie podnieśli, że nie zostali wezwani do uzupełnienia wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem złożonego w dniu 29 stycznia 2010 r., czym Sąd Apelacyjny naruszył normę wynikającą z art. 169 § 3 w związku z art. 130 § 1 k.p.c. Zarzucili też naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną analizę zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powodowie sformułowali szereg zarzutów, z których tylko jeden może częściowo zostać uznany za zasadny. Powodowie złożyli bowiem wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie odpisu tego wyroku wraz z uzasadnieniem wcześniej niż ustalił to Sąd Apelacyjny, tj. nie 12 marca 2010 r., a 26 lutego 2010 r. [data stempla pocztowego – k. (...)] w piśmie datowanym na 23 lutego 2010 r. [k. (...)]. Okoliczność ta nie ma jednak znaczenia dla rozpoznania zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego, ponieważ i tak wniosek ten został złożony po upływie przysługującego powodom ustawowego terminu.

Nie jest zrozumiały zarzut dotyczący braku możliwości uzyskania informacji o przysługujących powodom uprawnieniach drogą telefoniczną. Zgodnie z art. 327 § 1 k.p.c., stronie działającej bez tzw. pełnomocnika profesjonalnego, przewodniczący składu orzekającego udzieli wskazówek co do sposobu i terminów wniesienia środka zaskarżenia. Pouczenia takiego udziela, jeżeli strona była obecna przy ogłoszeniu wyroku. Wyjątek od tej zasady zachodzi w przypadku, gdy strona działająca bez

pełnomocnika profesjonalnego była nieobecna przy ogłoszeniu wyroku na skutek pozbawienia wolności; w takiej sytuacji sąd z urzędu w ciągu tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku doręcza odpis jego sentencji z pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia (art. 327 § 2 k.p.c.). Takie okoliczności nie miały miejsca w niniejszej sprawie, więc argumentacja powodów w tym zakresie jest bezzasadna. Oczekiwanie zaś, że w każdej sytuacji tylko przewodniczący składu sędziowskiego ma obowiązek udzielania stosownych pouczeń, jest pozbawione podstawy prawnej.

Pozostałe zarzuty związane są z oceną zasadności wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem. Otóż na wniosek strony, zgłoszony w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem, postanowienie sądu drugiej instancji, odmawiające przywrócenia terminu do dokonania czynności procesowej, może być skutecznie kwestionowane w tym zażaleniu, jeżeli miało wpływ na rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym postanowieniu (zob.: postanowienie SN z dnia 14 kwietnia 2008 r., sygn. akt II UZ 28/07, OSNP z 2009 r., nr 15-16, poz. 214). Powodowie taki wniosek zgłosili, a oddalenie wniosku o przywrócenie terminu miało bezpośredni wpływ na rozstrzygnięcie w przedmiocie odrzucenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie odpisu tego wyroku wraz z uzasadnieniem. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego na stronie zobowiązanej do dokonania czynności procesowej ciąży obowiązek zachowania należytej staranności, której miernikiem jest obiektywnie oceniana staranność, jakiej można wymagać od strony właściwie dbającej o swoje interesy procesowe, natomiast uchybienie w tym względzie, spowodowane nawet lekkim niedbalstwem, narusza obiektywny miernik staranności i stanowi podstawę do oddalenia wniosku o przywrócenie terminu, skoro nawet lekkie niedbalstwo świadczy o zawinionym niedokonaniu czynności w terminie (art. 168 § 1 k.p.c.) (postanowienie z dnia 23 listopada 2005 r., sygn. akt II CZ 103/05, nie publ.; zob. także: postanowienie SN z dnia 26 kwietnia 2007 r., sygn. akt III CZ 22/07, nie publ.). Co więcej, instytucja przywrócenia terminu na dokonanie czynności procesowej (art. 168 § 1 k.p.c.) nie może być interpretowana w sposób rozszerzający, ponieważ zasadą jest, że czynności procesowe powinny być dokonywane w terminie (postanowienie z dnia 5 maja 2009 r., sygn. akt I UO 3/08, nie publ.). W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny zasadnie dostrzegł kontrast pomiędzy wykazywaną do wydania wyroku z dnia 15 grudnia 2009 r. aktywnością procesową powodów, a całkowitym brakiem zainteresowania się sprawą po

wydaniu wyroku. Okoliczność, że w dniu rozprawy apelacyjnej (15 grudnia 2009 r.) powodowie nie mogli być na niej obecni z powodu złego stanu zdrowia powódki S. M. i sprawowania nad nią opieki nie zwalnia powodów z należytej staranności, zwłaszcza, że stan zdrowia powódki – zgodnie z wyjaśnieniami złożonymi przez powódkę B. N. na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2010 r. – w kolejnych dniach był już lepszy [k. (...)]. Pierwsze pismo do Sądu Apelacyjnego powodowie skierowali dopiero po upływie około półtora miesiąca od daty wydania wyroku przez ten Sąd, co wyraźnie wskazuje na brak obiektywnie ocenianej staranności. Tym samym decyduje o występowaniu winy w uchybieniu terminowi po stronie powodów oraz o prawidłowej ocenie przeprowadzonej przez sąd II instancji.

Powyższa ocena zasadności oddalenia wniosku powodów o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie odpisu tego wyroku wraz z uzasadnieniem skutkuje również uznaniem, iż rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w przedmiocie odrzucenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie odpisu tego wyroku wraz z uzasadnieniem jest prawidłowe, gdyż wniosek ten został złożony z uchybieniem ustawowemu terminowi na dokonanie tej czynności procesowej.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.